

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

INNOVATSION MOLİYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI

Kamoliddinov Ilhomjon Muxammadjonovich

University of Business and Science Moliya kafedrası dotsenti.

kamoliddinov.ilhomjon2@gmail.com Tel: +998972575478

Annotatsiya:

Maqolada innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining tadbirkorlikni rivojlantirishda iqtisodiy ahamiyati va ularning amaliy ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqotda venchur kapital, biznes farishtalar investitsiyasi, kraudfanding, davlat grantlari va fintech platformalari kabi zamonaviy moliyalashtirish manbalari ko'rib chiqilgan. Ushbu mexanizmlarning kichik biznes va startaplarni rivojlantirish, innovatsion g'oyalarni tijoratlashtirish hamda iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishdagi o'rni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, innovatsiya, moliyalashtirish mexanizmlari, venchur kapital, kraudfanding, startup, fintech, iqtisodiy rivojlanish.

Аннотация:

В статье анализируется экономическое значение инновационных механизмов финансирования в развитии предпринимательства и их практическое воздействие. Исследование рассматривает современные источники финансирования, такие как венчурный капитал, инвестиции бизнес-ангелов, краудфандинг, государственные гранты и финтех-платформы. Обосновывается роль этих механизмов в развитии малого бизнеса и стартапов, коммерциализации инновационных идей и стимулировании экономического роста.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Ключевые слова: предпринимательство, инновации, механизмы финансирования, венчурный капитал, краудфандинг, стартапы, финтех, экономическое развитие.

Abstract:

This article analyzes the economic significance of innovative financing mechanisms in entrepreneurship development and their practical impact. The study examines modern sources of financing, such as venture capital, angel investments, crowdfunding, government grants, and fintech platforms. It substantiates the role of these mechanisms in developing small businesses and startups, commercializing innovative ideas, and stimulating economic growth.

Keywords: entrepreneurship, innovation, financing mechanisms, venture capital, crowdfunding, startups, fintech, economic development.

Hozirgi kunda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va raqamli transformatsiya jarayonlari tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda yangi yondashuvlarni talab etmoqda. Ayniqsa, innovatsion moliyalashtirish mexanizmlari kichik biznes va startaplarni qo‘llab-quvvatlashning asosiy omillaridan biri sifatida maydonga chiqmoqda[1].

Innovatsion moliyalashtirish - bu an’anaviy bank kreditlaridan tashqari venchur kapital, biznes farishtalar investitsiyasi, kraudfanding, davlat grantlari va fintech platformalari orqali moliyaviy resurslarni jalb etish tizimidir. Ushbu mexanizmlar tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish, innovatsion g‘oyalarni amaliyotga tatbiq etish hamda iqtisodiy o‘shishni jadallashtirishga xizmat qiladi.

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Bugungi kunda O‘zbekistonda ham innovatsion moliyalashtirish tizimi bosqichma-bosqich rivojlanib bormoqda. “Yoshlar - kelajagimiz” dasturi, startup fondlari va texnoparklar faoliyati bu jarayonning muhim tarkibiy qismiga aylangan[2].

Aytish lozimki, tadbirkorlikni rivojlantirishda innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining o‘rni bo‘yicha turli iqtisodchi olimlar tomonidan ilmiy yondashuvlar ilgari surilgan. Dastlab I. Shumpeter tadbirkorlikni innovatsiyalarni joriy etish, tavakkalchilik asosida yangi bozorlarni shakllantirish va iqtisodiy tizimni yangilovchi kuch sifatida talqin qilgan. Uning fikricha, innovatsiyalarni moliyalashtirish jarayoni tadbirkorning asosiy harakatlantiruvchi omili bo‘lib, u iqtisodiy rivojlanishning asosiy manbai hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotda tadbirkorlikni rivojlantirishda innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining amaliy holati va ularning iqtisodiy samaradorligi tahlil qilindi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, bugungi kunda startup va kichik biznes subyektlarini moliyalashtirishda an’anaviy bank kreditlari bilan bir qatorda venchur kapital, biznes farishtalar investitsiyasi, davlat grantlari hamda kraudfanding platformalari muhim o‘rin egallamoqda.

O‘zbekiston sharoitida innovatsion moliyalashtirish tizimi bosqichma-bosqich rivojlanib bormoqda. Xususan, texnoparklar, biznes-inkubatorlar va startup markazlari orqali yosh tadbirkorlarga moliyaviy va maslahat yordami ko‘rsatilmoqda. Bu esa innovatsion g‘oyalarni tijoratlashtirish jarayonini tezlashtirishga xizmat qilmoqda[3].

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Tadbirkorlikni rivojlantirishda innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining asosiy turlari va ularning iqtisodiy ta'siri

Moliyalashti-rish mexanizmi	Tavsifi	Asosiy afzalliklari	Kamchiliklari	Tadbirkorlik-kata'siri
Venchur kapital	Yuqori riskli, yuqori o'sish salohiyatiga ega startaplarga ulush evaziga investitsiya kiritish	Katta hajmdagi mablag', strategik qo'llab-quvvatlash, mentorlik	Investor nazorati kuchli, ulush bo'linadi	Innovatsion startaplarning tez rivojlanishini ta'minlaydi
Biznes farishtalar investitsiyasi	Xususiy investorlar tomonidan startaplarga dastlabki bosqichda moliyaviy yordam	Tajriba, maslahat va biznes aloqalari	Mablag' hajmi cheklangan	Boshlang'ich startaplarni bozorga chiqishiga yordam beradi
Kraudfanding	Internet platformalari orqali ko'plab kichik investorlar mablag'i	Tez moliyalashtirish, bozor sinovi	Marketingga kuchli bog'liqlik	Kichik innovatsion loyihalarni tez ishga tushiradi
Davlat grantlari	Qaytarib olinmaydigan moliyaviy yordam	Moliyaviy yuk yo'qligi, innovatsiyani rag'batlantirish	Tanlov asosida ajratiladi	Ilmiy va ijtimoiy ahamiyatga ega loyihalarni qo'llab-quvvatlaydi
Fintech platformalar	Raqamli texnologiyalar asosida moliyaviy xizmatlar	Tezkor, shaffof, qulay kirish	Rivojlanish bosqichida risklar mavjud	Moliyaviy xizmatlardan foydalanishni kengaytiradi
Bank kreditlari (innovatsion yo'nalish)	Imtiyozli kreditlar va startap kredit liniyalari	Barqaror moliyaviy manba	Garov talabi va foiz yuklamasi	Tadbirkorlikni kengaytirish uchun asosiy an'anaviy manba

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

Yuqoridagi jadvalda tadbirkorlikni rivojlantirishda qo‘llanilayotgan innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarining asosiy turlari, ularning iqtisodiy xususiyatlari hamda tadbirkorlik faoliyatiga ta’siri tizimli ravishda tahlil qilingan.

Tahlillardan ko‘rinadiki, venchur kapital va biznes farishtalar investitsiyasi yuqori riskli, biroq yuqori daromad keltiruvchi startaplarni rivojlantirishda eng samarali mexanizmlar hisoblanadi. Ular nafaqat moliyaviy resurs, balki boshqaruv tajribasi va strategik yo‘nalish berish orqali ham startaplarning muvaffaqiyatini oshiradi. Kraudfanding mexanizmi esa zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik innovatsion loyihalarni tez va samarali moliyalashtirish imkonini beradi. Ushbu tizim ayniqsa IT va kreativ sohalarda katta ahamiyatga ega[6].

Davlat grantlari esa ijtimoiy va ilmiy ahamiyatga ega innovatsion loyihalarni qo‘llab-quvvatlashda muhim vosita bo‘lib, ular orqali tadbirkorlik subyektlari moliyaviy bosimdan xoli holda o‘z g‘oyalarini amalga oshirishi mumkin.

Fintech platformalar esa moliyaviy xizmatlarga kirishni soddalashtirib, investitsiya jarayonini raqamlashtiradi va shaffoflikni oshiradi. Bu esa umumiy iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, ushbu mexanizmlar bir-biri bilan uzviy bog‘langan bo‘lib, iqtisodiy barqarorlik va xususiy tadbirkorlik sub’yektlarining rivojlanishini ta’minlaydi.

Moliyalashtirish muammolari va investitsion imkoniyatlar. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda asosiy cheklov - moliyalashtirish masalasidir. Ichki mablag‘lar yetishmasligi sababli ko‘plab sub’yektlar kreditlarga murojaat qiladi, ammo kreditlar narxi va talablar ko‘plab tadbirkorlar uchun to‘siq bo‘lib qolmoqda. Shu sababli moliyaviy qo‘llab-quvvatlash, jumladan:

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

- imtiyozli kreditlar
- subsidiyalar
- kafillik mexanizmlari
- davlat-xususiy sheriklik loyihalari

Zamonaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining iqtisodiy ta‘siri. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki: zamonaviy raqamli xizmatlar (e-licenziya, e-hisobotlar) ish yuritishni soddalashtirdi, soliq imtiyozlari va kredit yengilliklari yangi korxonalar ochilishiga turtki bo‘lmoqda, biznes-inkubator va texnoparklar startaplar rivojiga xizmat qilmoqda, hududiy rivojlanish siyosati yangi iqtisodiy klasterlar shakllanishiga yordam bermoqda[5].

Biroq muammolar ham mavjud: moliya bozorining rivojlanmaganligi, tadbirkorlarning kredit olish kompetensiyasining pastligi, byurokratik to‘siqlarning ayrim shakllari hanuz saqlanib qolmoqdadir.

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak tahlillar shuni ko‘rsatadiki, tadbirkorlikni rivojlantirishda innovatsion moliyalashtirish mexanizmlari tobora muhim ahamiyat kasb etib bormoqda. Xususan, venchur kapital, biznes farishtalar investitsiyasi, kraudfanding, davlat grantlari hamda fintech platformalarining rivojlanishi startap va kichik biznes subyektlarining moliyaviy imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish va innovatsion moliyalashtirish instrumentlarini takomillashtirish orqali quyidagi natijalarga erishilmoqda:

- davlat grantlari innovatsion g‘oyalarni qo‘llab-quvvatlash va tijorlashtirish jarayonini tezlashtiradi;
- investitsion muhitning yaxshilanishi hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytiradi hamda yangi ish o‘rinlari yaratadi.

Shu bois innovatsion moliyalashtirish mexanizmlari tadbirkorlikni rivojlantirishning eng muhim omillaridan biri bo‘lib, ular iqtisodiy o‘sish,

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

innovatsion faollik va raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi. Mazkur tizimning samarali ishlashi mamlakatda barqaror iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashda strategik ahamiyatga ega hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi Farmoni. T.: "O'zbekiston", 2022 y.
1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-fevraldagi 87-son Qarori "Yoshlar startap loyihalarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish to'g'risida."
2. World Bank (2023). Youth Entrepreneurship in Emerging Economies: Opportunities and Challenges. – Washington D.C.
3. Ergashev O. Kichik innovatsion korxonalar rivojlanishida mintaqaviy infratuzilmalarning o'rni. – Namangan: NDTU, 2025.
4. Olim Sabirovich Kazakov Menejmentga kirish. Darslik. Toshkent. "Fan ziyosi" nashriyoti, 2021 yil M.Meskon, M. Albert, F.Xedouri. Основы менеджмента. M. Delo, 1992.: -C.489.
5. Muhammadjanovich K. I. EFFECTIVE DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP //Conference Zone. – 2022. – S. 129-133.
6. M.Ya. Pogorelova. Ekonomicheskiy analiz: teoriya i praktika: Uchebnoye posobiye / M.Ya. Pogorelova. - M.: IS RIOR: NIS INFRA-M, 2016. - 290 s. c.86].
7. L.I.Abalkin, O.I. Volkov i dr. Ekonomika predpriyatiya (firmy): Praktikum / Red. O.I. Volkov, V.Ya. Pozdnyakov. - M.: INFRA-M, 2016., c.91].

International Congress on Economics, Management and Business Studies

Hosted Online from New York, USA

Date: 23rd June , 2026

Website: <https://econferencia.com>

-
8. Kenjabayev A.T. Tadbirkorlik faoliyatini axborotlashtirish milliy tizimini shakllantirish muammolari.: Iqt.fan. dokt. diss.avto-ref. – T.: 2005-39 b.
 10. www.stat.uz sayt ma'lumotlari.